

ENVMERATIO LIBRORVM GALENI.

De anatomia parua liber, maxime deridendus, paulum excedens dimidiam chartam. Continet autem anatonem porci, matricis & cerebri.

De anatomia uiuorum liber, diuisus in capita 42. in quo multa uera & Galeno digna continentur: sed tamen longe ab eo differens, quem Galenus ædere proposuerat, ut uiri doctissimi iudicant. chartæ sunt sex cum tribus quadrantibus. Citatur in hoc libro interdum Galenus: & uocabula quædam barbara insunt.

De anatomia oculorum liber, Nicolao Rhegio interprete. Implet chartam dimidiam. Apparet ex Galeni libris excerptum esse, sed parum diligenter.

De compagine membrorum, siue de natura humana, liber: qui partim uera, partim deridenda aliqua uidentur continere. Est autem anatomicus, de sensuum organis alijsq; partibus aliquot, & embryo ac spermate differens.

De uirtutibus tribus, nostrum corpus dispensantibus, (animali, uitali & naturali,) ex Galeni libris fragmentum, minus quadrante chartæ. Vide supra in mentione libri de causis respirationis inter Physiologicos.

De uoce & anhelitu, & partibus corporis ad has functiones pertinentibus, capita quatuor: libellus angustior charta 1. ex qua eius paruitate apparet aliud esse uolumen, quod Galenus in libro de libris proprijs, de uoce accurate à se conscriptum ad Boethum libris quatuor testatur. Videtur tamen quibusdam hic quoq; ex Galeni libris ad Arabes peruenisse.

De utilitate respirationis liber, paulo maior charta cum quadrante. Insunt in eo multa uera, sed magna ex parte Aristotelica.

Compendium pulsuum, liber ieiunus, sed non omnino reiiciendus, chartam dimidiam parum excedens: unde subit mirari quod Iacobus Syluius scribit, Compendium pulsuum in ueteri uersione inscriptum, uideri esse Epitomen illam, cuius in Therapeuticis libris meminit, in libros de pulsib: xvi. ab eo conditam, Græcè desideratam.

De motib. corporis manifestis (uel liquidis) & obscuris liber, quem Ioannitius de Græca lingua in Arabicam transtulit: Marcus autem Toletanus de Arabica in Latinam. Chartæ sunt duæ cum dimidia: in quibus agitur de motu respirationis, uirgæ, linguæ, deuorandi, uomendi, egerendi, palpebrarum, & pectoris in tussi: item de risu & sternutatione. Galenus quidem in libro de musculorum dissectione testatur se scripsisse librum de motibus obscuris: qui an hic ipse sit, considerandum. Scater hic quidem mendis, sed interpretis (ut apparet) culpa. multa in eo Galeni doctrinam sapiunt, licet quædam quoq; insint, ab eius dicendi consuetudine aliena.

De dissolutione continua corporis humani: & de natura alimentorum, quibus quod effluerit restituitur. Videntur autem pleraq; ex libris de alimentis, & libro de bonitate & prauitate succorum, in hunc librum ab aliquo longe post Galeni tempora esse coniecta: inest & absurdi non nihil. Chartæ sunt duæ.

De aquis liber, ex Galeno & alijs præstâtissimis medicis, Aug. Gadaldino interprete. Sunt autem capita sex Oribasij, ex libro v. Collectionum medicinalium ad Iulianum Imperatorem (ex primo, secundo, tertio & quarto capitibus.) Quadrans chartæ est, cum octaua parte. Idem libellus in prioribus editionibus de bonitate aquæ inscriptus, mutilus legebatur.

De uinis ex Galeno, caput sextum, libri quinti Collectionum medicinalium Oribasij ad Iulianum imperatorem, Aug. Gadaldino interprete. Libellus paulo minor dimidia charta.

Præfagium experientia confirmatū, Ge. Valla interprete. Libellus constans duobus quadrantibus cum octaua parte chartæ: imitatur quidem ueros Galeni libros, sed ieiuna admodum oratione. In capita diuiditur quinque: quorum quartum & longissimum, è libro Galeni de curandi ratione per sanguinis missionem, totum fere extractum est.

De urinæ significatione ex Hippocrate libellus, breuior charta dimidia, Ge. Valla interprete. Eundem Iosephus Struthius tr. Nulla quidem methodo Hippoc. & Galeni uerba in eo exscribunt.

De simplicibus medicamentis ad Paternianum liber, diuisus in capita 299. Cum stirpes & que ex eis sunt, tum fossilia comprehendens, ordine alphabeti Latini, ita ut & de descriptiones & uires singulorum breuiter tradantur, chartis sex & dimidia. Videtur autem superfluum ac inutile, ea maxime ratione, quod hæc doctrina in proprijs Galeni libris uerior & clarior habeatur. Vocabula multa insunt corrupta, & Arabica quædam.

De Cætaurij (minoris) uirib. libellus, (parum excedens chartam dimidiam,) Nic. Rhegio interprete.

De cathartici libellus, paulo maior tribus chartæ quadrantibus: corruptus, & adhibitis ueris libris cum iudicio legendus: quanquam Iac. Syluius maxima sui parte optimum esse scribit. Non solum autem tractat de ijs quæ uentrè purgant & subducunt: sed alijs etiam pharmacis quoscunque meatus purgantibus & euacuantibus, ut uomitu: item per aures, nares, pulmonem, splenem, renes, uesicam, uterum, sudores.

De gynæceis, id est, passionibus mulierum libellus, ieiunus & angustus (uix chartam mediam implens) non tamen negligendus, ut Iac. Syluius uidetur.

Liber secretorum remediorum ad Monteium, chartis tribus & dimidia fere comprehensus.

CATALOGVS SECVNDVS, SIVE

Author fingit se Galenum in præfatione, & librum de compositione medicamentorum secundū locos tanquam suum citat: in quo aliorum remedia solum descripserit in hoc uerò libro propria se expositurum promittit. Sed Galeni non esse facile apparet ex uocabulis barbaris & Arabicis, quibus refertus est liber, & remediorum authorumq; nominibus recentioribus: & ipso libri fine, ubi hæc leguntur uerba: Hoc est quod inuenimus ex libro religiosorum Galeni. Verum ut Galeni hic liber non est, ita non omnino inutiliter legi potest. Is quidem quem in simplicibus medic. aliquoties promittit Galenus, de medicamentis à totius substantiæ similitudine agentibus, quæ secreta ulgò uocamus, non extat.

De medicinis expertis liber, cui titulus est Medicinalis experimentatio, non malus, si iudiciū & rationem lector adhibeat. Chartæ sunt duæ cum dimidia. Continet autem experimenta Empiricorum quorundam, quorum nomina nobis obscura sunt, ut Astaronis, Agargei, Catilinae, Azariconis, Gereonis, Betarnem, &c. Barbaræ & Arabicæ uoces plurimæ insunt: Propter quas, & Barbara authorum nomina, &c. non est uerisimile hunc esse Galeni fœtum, cuius à se conditi *πικρὴν ἐμπειρίαν* titulo, meminit in libro de libris proprijs.

De melancholia, ex Galeno, Rufo & Posidonio, caput nonum libri sexti Aetiij, Iulio Martiano Rota interprete, libellus angustior charta una. Galenus quidem in suo eiusdē tituli libro, mox ab initio laudat Rufi de Melancholia librum.

De cura icteri libellus optimus, lac. Syluio teste, minor charta dimidia. Multa in eo uera, & ex authoribus doctis exscripta sunt.

De cura lapidis (renum & uesicæ, & incōtinentiæ urinae, &c.) liber authoris Arabis, cuius nomen à principio libri ponitur, sic: Alguazir Albuleizor filius Abumelech Filuzer, Imperatori Sacracenorum Anly filio Ioseph, filij Resaphin, de curatione lapidis. Utilia autem etiam hæc esse possunt, quæ hic Arabs scripsit, si cum iudicio legantur. Charta est dimidia cum octaua parte.

Quæsitæ in Hippocratem, de urinarū significationibus, libellus angustior charta dimidia. sunt autem pleraq; desumpta ex prognosticorum & aphorismorum commentarijs, sed ieiunè.

LIBRI SPURII PRORSVS A TYPOGRAPHIS

reiecti doctorum medicorum consilio: & quamobrem.

De iuuamentis membrorum libri, ueluti compendia sunt librorum de usu partium, ut in prologo ueteri in libros de usu partium patet legēti. Hi quia uix semilatini sunt in ueteri uersione, & in libris de usu partium melius copiosius que exposita repetunt, qui cum alijs excuderentur non digni sunt uisi.

Libellus de præfagitura, qui & in ueteri translatione, & rursus ex Ge. Vallæ translatione legitur, quoniam (siue totus, siue aliqua ex parte) sumptus est ex libro Galeni de constitutione artis medicæ, uel, ut alij scribunt, eiusdem finis est, idcirco omissus est.

De Commoditatibus theriacæ inscriptus ab indoctioribus liber, fragmentum libri est de theriaca ad Pisonem.

Reperitur & de substantia uirtutum animalium seu de sequela potentiarū animæ liber, in ueteri uersione, ut alicubi legisse mihi uideor: qui an typis adhuc excusus sit, nescio. Galeni librū de 46. plantis habemus, cum commento Humain, teste Gentili. Mihi de hoc nondum cōstat: fuerit autem procul dubio pseudepigraphus aliquis liber: is fortè de quo Galenus, Hermae Aegyptio (inquit) attribuitur quidam liber, cōtinens herbas sacras 36. horoscoporum: ex quo Pamphilus aquilam dictam herbam commemorat. Sic ille, addens hæc omnia nugas esse, & ab authore excogitata, nec usquam in natura extare herbas illas 36. Ego apud Aggregatorem sæpe inuenio Thessalum quendam citatum: qui herbis nomina à zodiaci signis indit. Talia quædam puto etiam Kiranides habet, &c.

CATALOGVS SECVNDVS

CON. GESNERO AVTHORE.

IN quo enumerantur ordine alphabetico scriptores, qui Galeni libros quoquo modo illustrarunt, interpretando, commentarijs, annotationibus, scholijs, paraphrasib. problematis, enantiomatis, epitomis, indicibus, tabulis, etc. Quoniam enim huiusmodi scriptorum magna discrimina sunt: quid ac quantum quisq; præstiterit, quoad eius rescire hæctenus mihi licuit, singulatim exposui: ut quos & quot numero GALENI libros quisq; trāstulerit, aut aliter illustrarit, statim appareat. Singulis etiam plerunq; patriam, seculum, & alia quædam adscripsimus: & singulorum libri, præsertim qui cum integris GALENI operib. (quæ Venetijs, Basileæ, aut Lugduni excusa sunt, intra annos fere XXX. hæctenus, ab anno 1530. usq; ad annum 1562.) non habentur, ubi locorum & quoto anno Do-

MEDICINÆ INSTAVRAT. NOMENCLATOR.

no Domini sint publicati, expressimus. Qui de nonnullis minus recentibus inter hac scriptis, eorumq;
authoribus plura nosse uoluerit, Bibliothecam nostram adeat.

AETIVS Amidenus, Oplici comes, in libris illis xvi. quibus uniuersam ferè rem medicam cõplexus est, cum ex multis alijs medicinæ scriptoribus multa, tum plurima ex Galeni libris est mutuatus, & ueluti compendio quodam multa scriptorũ eius repetijt. Primo quidem & secundo libro statim quæcunq; de medicamentis & alimentis habet, omnia Galeni sunt.

Alguazir Albuleizor filius Abumelech Filuzer, imperatori Saracenorum Anly, filio Ioseph, filij Resaphin, de curatione lapidis: Hoc titulo liber inter spurios Galeni habetur.

Aloisius Mundella Brixianus, philosophus ac medicus omnigena eruditione præstans, omnes genuinos Galeni libros in compendia quædam sententiarum redegit, easq; ordine alphabetico digessit, Theatri titulo: ita ut Compendij simul artificiosissimi in omnes Galeni libros, & Indicis locupletissimi, rerum, sententiarum & dictionum, ordine quærentibus commodissimo, usum impleat. Hoc uolumen Basileæ, anno 1563. proditurum speramus ex officina Frobeniana, medicinæ simul ac philosophiæ studiosis omnibus longè gratissimum utilissimumq; futurum. Quin & in spurios & falsò attributos Galeni libros, simile compendium cõfecit: quod Theatro in genuinas fortè subijciendum curabit. Eiusdem liber epistolarum medicinalium Basileæ impressus anno 1543. in 4. apud Isingrinium, inter cætera, Galeni quædam loca illustrat. Eiusdem dialogi medicinales decem, in quibus multa tum artis theoremata, tum historiæ curationum præcipue, explicantur, excusi sunt Tiguri apud Froschouerum anno 1551.

Aloisij Trissini Vicentini medici Problematum medicinalium ex Galeni sententia libri sex, euulgati Basileæ ab Isingrinio anno 1546. in 8. chartis xiiij. cum dimidia. Obijt author annos natus xxv. Collegit autem & alia quædam ex operibus Galeni, quæ nondum edita puto, & forsitan imperfecta. Claruit Ferrariæ circa annum 1542. ubi philosophiam publicè docuit.

Andreas Lacuna Secobiensis miles S. Petri, & Iulij III. Pontif. max. medicus, anno Domini 1548. edidit Epitomen operum præcipuorum Galeni omnium in quatuor partes digestam, quæ uniuersam eius doctrinam cõplectitur per singulos libros. Pars prima libros Isagogicos aliquot continet, & Physiologicos. Secunda, quæ ad sanitatẽ tuendã & morborũ cognitionẽ spectant. Tertia omnes differentias morborũ, generalemq; medendi methodũ ambit. Quarta historiã omnium medicamentorũ simplicium atq; compositorũ tradit. Mich. Isingrinus excudit Basileæ anno 1551. in folio. Chartis centum sexaginta duabus cum dimidia. His addidit libellum de ponderib. ac mensuris, quæ partim ex Galeni & aliorũ libris excerptum, partim ex obseruationib. proprijs cõdidit, trib. chartæ quadrantibus. Et uita Galeni, ex Hier. Gemusæi & aliorũ scriptis, sesquicharta ferè. Deinde Annotationes in Galeni interpretes, quorũ ipse translationibus usus est ad Græca exemplaria à se collatis: quib. (inquit) uarij loci, in quos hætenus impegerũt lectores, & explicantur, & summa fide restituuntur, chartis octo cum quadrante. Postremo index copiosus rerũ memorabiliũ omnium, (diligentissimè cõfectus ab ipso authore, ex Annotationib. illis, quas passim marginib. librorũ adiecit, quæ scholiorũ, uel argumentorũ potius uice sunt,) chartis uiginti octo cum dimidia. Summa omnium, chartæ ducentæ & una. Idem Compendiũ Rouillius etiam Lugduni excudit in 16. anno 1543. Quoniã uerò in hac Epitome Galeni in Hippocratis libros, Cõmentarios nõ attigit, ut etiã libellos cõtra Lycũ & Iulianũ p Hippocrate scriptos, seorsim postea edidit Epitomẽ omnium rerũ & sententiarũ, quæ annotatu dignæ in Commentarijs Galeni in Hippocratẽ, et libellis contra Lycum & Iulianũ extant in Elenchũ alphabeticũ digestã, (collatis prius ab eo exẽplarib. Latinis cũ Græcis) cui accessere nõnulla Galeni Enãtiomata, eodẽ Lacuna authore. Gul. Rouillius excudebat Lugduni 1554. in 8. chartis triginta. ¶ Attributũ Galeno librũ philosophicæ historiæ, Latinũ fecit. Edidit & anatomicam methodũ iã olim iuuenis, in qua secutum se ait, Hippocratem, Galenum, Celsum, &c. Obijt, ut audio, non ita pridem, anno 1560.

Andreas Thurinus Pisciensis Pauli III. pontifici maximis medicus, scripsit Hippocratis & Galeni defensionem de causis dierum criticorum, aduersus Hieronymũ Fracastorium. Libellus impressus est Bononiæ, anno 1543. in 4. chartis tribus.

Andreas Vesalius Bruxellensis edidit de humani corporis fabrica libros septem, cum elegantissimis figuris. In his aut̃ suis doctissimis & accuratissimis libris, innumera Galeni loca explicat, illustrat, emendat: et multa eius errata arguit, plurima à se primùm inuẽta prodit, uir propter summam in re anatomica peritiã diligentiamq; incõparabilis nec unquã satis laudatus. Opus prodijt Basileæ primùm ex officina Io. Oporini, anno 1543. in magno folio, chartis 177. & rursus anno 1554. ab authore recognitum & auctum. Eiusdem suorũ de humani corporis fabrica librorũ Epitome, Latine & Germanicè, excusa est ibidẽ in folio cum figuris. Scripsit aduersus eũ in defensionẽ Galeni quædã Iac. Syluius: cui respondit Renatus Henerus, de quo infra. Extat & Andree Vesalij Epistola, qua anatomica sua scripta defendit, impressa Basileæ cum proluxa eius epistola illa, qua rationem docet propinandi radicis Chynæ decocti. Idem Vesalius olim Latinam

CATALOGVS SECVNDVS, SIVE

interpretationem nouem librorum Galeni de anatomicis administrationibus emendauit: sicut & Ant. Fortoli translationem libri de uenarum arteriarumq; dissectione.

Antonius Fortolus Ioseriensis tr. de uenarum arteriarumq; dissectione librum: quem postea Andr. Vesalius ut alij castigarunt. item de neruorum dissectione.

Antonius Musa Brasauolus medicus Ferrariensis nominatissimus, edidit in Aphorismos Hippocratis cum cōmentarijs Galeni, Commentaria & Annotationes: de quibus plura leges supra, in Aphorismorū mentione, Catalogo primo. Eiusdē index alphabeticus in omnes Galeni libros tum germanos, tum spurios, longē copiosissimus, cum secunda editione operum Galeni ex officina Iuntarum prodiiuit Venetijs anno 1550. in magno folio, chartis ducētis septuaginta quatuor.

In huius indicis p̄fatione Iac. Antonius Bonus Ferrariensis medicus, omnes Antonij Musę tum philosophicas tum medicas lucubrationes enumerās, quorum bona pars iam in lucem prodierit, reliqui autem breui sunt prodituri: inter alia commemorat etiam Commentaria eius in Aphorismos Hippocratis, ab authore recognita: item in prognostica, in libros de ratione uictus in morbis acutis, in libros Epidemiorum.

Augustinus Riccus Lucensis medicus, aliquot Galeni libros Latinitate donauit, qui reperiuntur in editione operum Galeni, quę Venetijs impressa sunt anno 1541. in octo classes digesta, in s. repurgataq; ab innumeris mendis, industria doctissimorum medicorum Victoris Trincauelij & Augustini Ricci. Ea quidem editione Andr. Lacuna quoq; ad suam Epitomen usus est: in qua translatos ab Aug. Ricco libros, qui sequuntur, inuenio: De sectis ad eos qui introducuntur. De optima corporis constitutione. De optimo corporis habitu. De septimestri partu. De atrabile. De tumoribus p̄ter naturam. De typis. De ptisana. Consiliū puero comitiali morbo laboranti. Puto & annotationes in aliorum quorūdam translationes ipsum dedisse. nam de morborum ac symptomatum differentijs & causis libros Gul. Copo interprete, Rouillius excudit Lugduni, anno 1550. recognitas ex annotationibus Augustini Ricci, &c.

Augustinus Gadaldinus Mutinensis medicus, de omnibus Galeni & antiquę medicinę studiosis optimē meritis, cum ipse multa Galeni interpretatus est, tum plurimas aliorum interpretationes recognouit, p̄ter doctrinam & diligentiam suam antiquis exemplarib. Gręcis in plerisque adiutus. P̄fuit idem omnib. ferē Galeni operib. inprimendis, in prima Iuntarum editione, ubi conferendo, castigando atq; illustrando, nullis incommodis unquam aut laboribus pepercit. Idem in tertia Iuntarum editione, in plurimis libris magnam opem tulit. nam aliquot ex ijs cum Gręcis probatis codicibus contulit & castigauit: reliquorum uerō quā plurima loca cum Gręcis pariter emendatis conferendo, quę mendosa erant, ad suam integritatem reduxit: quę uerō obscura, studiose illustrauit. testis est qui editioni illi p̄fuit Iac. Antonius Mariscotus Florentinus Physicus. In eadem æditione scholia quędam dedit super illo secūdi Epidemiorum textu de angina ex luxatione agente, &c. Libri, quorum ipse interpres est, hi sunt: Sermo aduersus Empiricos medicos. De musculorum dissectione. De neruorum dissectione. De uocalium instrumentorum dissectione fragmentum. Fragmentum ex quatuor cōmentarijs, quos Galenus inscripserat, De ijs quę medicę dicta sunt in Platonis Timæo. De p̄sagijs ex insomnijs sumēdis. De ponderibus et mensuris. De typis. De marasmo. De hirudinibus, deriuatione, reuulsione, cucurbitulis & scarificatione, ex Oribasio. Librum primum Therapeuticorum ad Glauconem, cum Stephani Atheniensis philosophi explanationibus. De aquis capita vi. Oribasij, ex Galeno & alijs. De uinis caput eiusdem Oribasij, ex Galeno. ¶ Hęc quidē interpretatus est, recognouit autē, in Galeni operum editione secunda, ex officina Iuntarū Venetijs publicata, primam & quartā classē. Ita autem (inquit) abundauimus antiquis codicib. Gręcis, ut ad unius libri emendationem, quatuor aliquādo ac quinq; exemplaria manuscripta habuerimus: & loca quidē innumerabilia castigauimus, quorum nullum in margine extat indicium. Cæterum p̄ter libros primę classis, qui omnes physiologici sunt: & tertię, qui signa tradunt, alij etiā ab eo recogniti sunt, ut Ars medicinalis Nic. Leoniceno interprete. De differentijs & causis morborū symptomatumq; libri. De simplicium medicamentorum facultatib. libri à Theodorico Gerardo tr. De compositione medicamentorū secundum genera, Io. Guinterio interprete. De curandī ratione per sanguinis missionem, Theodorico Gerardo interprete. De medendī methodo libri à Thoma Linacro tr. De arte curatiua ad Glauconē, Nic. Leoniceno interprete. Commentarij quatuor in libros Hippocratis de uictus ratione in morbis acutis, à Io. Vasseo tr. Commentarij in Aphorismos Hippocratis, Nic. Leoniceno interprete.

Bartolemæus Syluanus tr. Definitiones medicas, (quę postea recognite sunt ex codicū ueterū collatione, & plurimis in locis auctæ.) Item de cōstitutione artis medicę librū. De atrabile. De substantia facultatū naturalium. Quod animi mores corporis temperaturā sequatur. De plenitudine seu multitudine: qui liber postea ad uetustissimi codicis Gręci quibusdam in locis restitutus est.

Bernardus Bertrandus Reginus librum de humoribus Latinitate donauit, & adnotationes adiecit in margine: inq; sine libri tabellam, quę totius rei summa capita cōplectitur, Samuel Emmel excudit Argentinæ anno 1558.

MEDICINÆ INSTAVRAT. NOMENCLATOR.

Bernardus Donatus Veronensis tr. librum primum de cognoscendis curandisq; animi morbis, quas perturbationes Latini appellant.

Bassianus Landus, excellentissimus hoc tempore rei medicæ professor Patavijs, iuuenis adhuc scripsit dialogos ij. quorum prior methodum cognoscendi morbos complectitur, alter curandi. Edidit & de humana historia libros ij. in quibus circa singularū hominis partiū cognitionem, & optimis Latinorū authorib. usitatas nomenclaturas, accommodat se non solū medicis, sed alijs etiā lectoribus liberaliter institutis, &c. Vtrunq; librū Oporinus Basileę impressit circa annum 1543.

Conradus Gesnerus Tigurinus libellum Galeno attributum de succidaneis siue substituēdis medicamentis, transtulit, & scholijs illustravit. Brevis denotatio dogmatum Hippocratis, ex sermone 99. Io. Stobæi, authore Galeno, eodem interprete. Idem iuuenis exercitiij causa edidit Compendia librorum de Compositione medicamentorum secundum locos, particularibus re- medijs plerisq; omisiss: & similiter librorum de Compositione medicamentorum secundum genera. Præfert autem in eosdem libros Epitomas And. Lacunę, quas ille maturiori ætate conscripsit. Idem Sylulam experientorum Galeni collegit, quę impressa est Tiguri à Froshouero anno 1541. unā cum compendio librorum de compositione med. secundum locos, & Compendio ex Actuarij libris de urinis. Plerosq; omnes etiā Galeni libros in capita distinxit, & argumētis illustravit, in secunda Galeni operum editione ex officina Frobeniana, anno 1549.

Christophorus Heyl Vuisbadensis interpretatus est librum Galeno adscriptum de renum affectuum dignotione atq; medela: quem primū impressit Cratāder Basileæ anno 1533. Idem edidit artificialem medicationem, quæ constat paraphrasi in Galeni librum de artis medicæ constitutione. Impressa est Moguntia anno 1534. in 4.

Demetrius Græcus quidam librum falsò adscriptum Galeno de oculis Therapeuticam tr.

Desiderius Erasmus Roterodamus Latinitate donauit, Ad bonas artes exhortationem, De optimo docendi genere librum, & quòd optimus medicus sit etiā philosophus. Quos omnes Cratander impressit Basileæ anno 1529.

Dominicus Montefaurus, doctissimus hac ætate philosophus ac medicus Veronæ, tr. librum de tremore, palpitatione, conuulsione & rigore. Idem librum de comate secundum Hippocratis sententiam, ex Græco exemplari & antiqua uersione restituit.

Dominicus Bucius Coemignolijs medicus Pedemontanus, scripsit Quęstia medicinalia 4. iuxta Hipp. Galeniq; sententiam discussa. Sebast. Barptol. Honoratus impressit Lug. in 16. an. 1355.

Donatus Antonius ab Altomari medicus ac philosophus Neapolitanus cōdidit Artē medicam de medēdis humani corporis malis à capite ad pedes: quæ ex secūda editiōe auctior prodijt Venetijs an. 1558. in 4. chartis 81. Principio libri scribit se morborū singulorū dignotiones, prognostica & curationes cōscripsisse hoc in opere, rationabili uia, & Gal. Methodo, post eum hucusq; intacta, à nulloq; absoluta: & primò quidem capite Methodum curandi uniuersalem explicat: in sequētibus, de singulis differit. Authores passim citat, ex Græcis Hippocratem, Galenum, Oribasium, Aetium, Paulum, & Trallianum. ex Latinis, Celsum, Cælium Aurelianum, Plinium secundum, & Marcellum Empiricum. Audio quidem à plurimis doctrina & iudicio excellentibus uiris hunc librum magnopere commendari.

Drusianus Italus, Thaddęi medici quondā discipulus, circa annū Dom. 1300. scripsit Cōment. in artem paruam Galeni perquam argutum ac subtilem, unde à nōnullis ineptè plusquam Commentator uocatus est. Idem cum in factitanda medicina infeliciores esset, ordinem Carthusiensium ingressus uarios argumenti sacri tractatus conscripsit. Multos eius errores in Galeno interpretando refellit innominatus author Antisophistæ pro Nic. Leoniceno scripti.

Ferdinandus Balamius Sículus tr. libros de ossibus, de optima corporis cōstitutione de bona habitudine, de cibis boni & mali succi. Ex his aliqui Basileæ primū (quod sciam) impressi sunt à Cratandro circa annum Domini 1535. & postea Venetijs cum integris Galeni operibus, 1556. recogniti per Aug. Gadaldinum.

Franciscus Valleriola medicus nostro seculo præclarus, natione Hispanus (ut audio) Galeni libros de morbis & symptomatis, doctissimis Commentarijs illustravit, qui impressi sunt Lugduni anno 1540. in quarto, & postea rursus, nescio quando, ab authore, ut fertur, recogniti. Horum Commentariorum locos aliquot cum medici quidā non indocti notassent, Responsionum librum 1. edidit, quo illos explicat ac defendit: qui inuulgatus est Lugduni apud Gryphium anno 1554. in folio, unā cum Enarrationum medicinalium eiusdem authoris libris v 1: in quibus plurima ex Hippocratis Galeniq; libris disertè grauissimeq; explicantur. In earundem præfatione ad medicinæ studiosos, Compendium Galeni operum per locos communes digestorum promittit: quod utinam breui & feliciter nobis præstet atque perficiat. Inter principes enim nostri seculi medicos, qui simul eruditione in utraque lingua, styli puritate, eloquentia & suauitate dicendi mirifica, rerumque medicarum ac philosophicarum cognitione matura, simul iudicij acrimonia & dexteritate, animiq; uirtutibus illis, quæ ex libris elucescere possunt, candore, modestia & alijs: his inquam omnibus coniunctis, & longo iam tempore confirmatis, qui per-

CATALOGVS SECVNDVS, SIVE

inde atque Valleriola excellent, (absit inuidia dicto) perpaucos inuenio: His scriptis amicus quidam Lugduno ad me misit ternionē primum huius uoluminis iam prælo subiecti apud Ant. Gryphium, Locorum medicinæ communium titulo: in quo animaduerti ipsum de loco communi proposito primum suis uerbis differere. deinde ex Hippocrate & Galeno, utroq; seorsim, ceu aphorismos eodem spectantes, subiicere.

Gabriel Fallopius medicus Mutinensis, rei chirurgicæ & materiæ medicæ professor celeberrimus in illustri Academia Patauina, scripsit obseruationes anatomicas, in quibus multa sanè noua & paradoxa eruditissimè explicantur: quas eo consilio, ut ipse præfatur, edidit, ut redarguantur illi qui aliena inuenta sibi arrogat: & qui aliorum sententijs malè intellectis, aut perperam explicatis, publicè etiã aduersantur. Marcus Antonius Vlmus excudit Venetijs, anno 1561. in 8. chartis 29. Audio & integram totius anatomes tractationem, summo studiosorum rei medicæ desiderio, ab eo expectari.

Gentilis Fulginas, medicinæ professor insignis in Italia, circa annum Domini 1310. reliquit libellum de diuisione librorum Galeni, qui Venetijs olim impressus est.

Georgius Valla Placentinus, qui claruit anno salutis 1554. Latinum fecit præfagium experientia confirmatum, & de urinæ significatione librum ex Hippocrate.

Guilhelmus Copus Basiliensis, qui floruit Parisijs tempore Ludouici X I I. Latinitate donauit de morborum & symptomatum causis ac differētijs libros: item de locis affectis, quos postea Augustinus Gadaldinus emendauit.

Gerardus Cremonensis, quem Raphael Volateranus Sublonetam uocat, ab oppido eius natali in Cremonensi agro, transtulit Artem paruam Galeni.

Hali Rodoham (aliàs Heben Rodan) Aegyptij, Cōmentarij in artem paruā Galeni, impressi Venetijs cum Ioannicio, in folio, chartis 29. & dimidia. Vide in Laurentio Laurentiano infra.

Hector Gibaltus medicus Gallus, condidit Cōmētarium in Galeni libros de febribus, quæ ad februm cognitionem spectant uniuersa ferè complectentē. Gul. Rouillius impressit Lugduni anno 1561. (quo etiã author claruit Matiscone.) in 16.

Hermannus Crusenius Campensis interpretatus est Commentarium Galeni in primum & secundum libros Hippocratis de natura humana: inq; librum de salubri seu priuatorum diætā. Item introductionem de pulsibus, & de pulsuum differentijs, de dignoscendis pulsibus, deq; causis pulsuum, & præcognitione ex ipsis libros X V I. qui primum (quod sciam) Basileæ inuulgati sunt; anno Domini 1555. postea ab Aug. Gadaldino recogniti. Denique in librum Hippocratis primum de morbis uulgaribus Commentarios tres: & totidem in tertium: qui & ipsi postea Venetijs recogniti sunt.

Hieremias Brachelius oriundus ex oppido Brachen inferioris Germaniæ medicinæ professor Louanij nostro tempore, scripsit Commentarios in Galeni libros de temperamentis, & in artem paruam: quos Lugduni excusos audio.

Hieronymus Cardanus Mediolanensis philosophus & medicus nostra memoria plurimis libris editis percelebris, inter alia edidit librum Contradictentium medicorum, in duodecim tractatus diuisum: è quibus nos sex tantum impressos uidimus: in quibus multæ etiã Galeni Contrarietates exponuntur, &c. Scripsit etiã in Aphorismos: & fortè alia quoq; Galeni & Hippoc. explicauit, quæ nondum euulgata puto: Cui uacat is legat editum ab ipso librū de libris proprijs.

Hieronymus Donzellinus medicus Brixienensis, uir utriusque linguæ doctissimus, & in philosophia quoq; eximiè uersatus, de ptisana librum tr. Idem in Galeni operum editione secunda ex officina luntarū Venetijs, Classē secundā accuratè castigauit, & Isagogicos libros plerosq; simulq; tres de facultatibus naturalibus libros.

Hieronymus Fracastorius Veronensis, summus philosophus ac medicus doctissimus, poeta etiã optimus, & qui uel cum antiquitate certare queat, inter alia reliquit de causis dierum criticorum librum: in quo non à Luna, ut Galenus & alij plerisq; hætenus omnes, sed ab ipsa nostra natura & humorū motu, eos cieri docet. Aduersus hanc pro Gal. scripsit Andreas Thurinus.

Hieronymus Gemusæus Milhusianus Heluetius, medicus ac philosophus præstantissimus, uir incomparabilis ingenio, iudicijq; dexteritate, & eruditione in utraq; lingua exercitatissimus, præfatus est in æditiones duas operum Galeni Basileæ euulgatorum, unam Græcè Tomis quinque, anno Domini 1538. in qua præfatione, multa de Hippocratis & Galeni laudibus: multa etiã de artis medicæ ac totius naturalis philosophiæ laude, præstantia atque utilitate differit: tum de tribus doctrinarum siue methodi generibus: quarum omnium in suis libris ad artem medicam tradendam, exempla clarissima Galenum reliquisse ostendit. In eadem editione totum tertium & quintum à se perfectos & emendatos testatur. Altera eius præfatio est in opera Galeni Latine edita, anno 1542. in officina Frobeniana, ubi primum de medicinæ origine & incrementis usque ad Hippocratem uerba facit: à quibus ad Galeni usque tempora progreditur. deinde uniuersam Galeni uitam, copiosè sanè & artificiosè contexit. Adiecit & Indicem eidem editioni, probè omnino & accuratè à se confectum. Quod si fata diutius hunc uirum nobis concessissent, ne-

MEDICINÆ INSTAVRAT. NOMENCLATOR.

sent, nemo fortassis ut in arte medica, ita uniuersa philosophia illustranda, nostro seculo cum æquare potuisset.

Hieronymus Montanus Gallus Delphinensis, Mirabelli Riuoriarum dominus scripsit libellum de his quæ ad rationalis medici disciplinam, munus, laudes, consilia & præmia pertinet, impressum Lugduni anno 1547. in 4. apud Michaellem Parmanterium, cum Dialyseon medicinalium libris duobus Sebastiani Montui. Sunt autem sermones sex: Primus, de tribus medicorum sectis. II. De disciplinis, quæ dogmaticis necessitati sunt. III. De dogmaticorum officio. IIII. De dogmaticorum excellentia. De dogmaticorum consilijs. V. De dogmaticorum stipendijs. Scripsit & Compendiolum curatricis scientiæ, & Syllogen de purgationibus. Item iuuenilia opuscula, ut ipse inscribit: nempe Viatorem siue Itinerarium. De abditis Centurias duas. Selectorum (sunt autem aphorismi quidam ex authoribus selecti, de arte, de morbo & ægro, de medico) sectiones tres. De medica theoresi librum primum. Quibus & sex illi sermones, De his quæ ad medicum pertinent adduntur. Hæc autem omnia Io. Tarnesius excudit Lugduni anno 1556.

Horatius Limanus Italus tr. ex Galeni libris, De sophismatis in uerbo contingentibus librum. Quod qualitates incorporeæ sint, An animal sit id quod in utero est, De tumoribus præter naturam. Ex his quædam (uel omnia) recognita prodierunt Venetijs in secunda editione Galeni ex officina Iuntarum, &c.

Hubertus Berlandus Philiatrus Germanus librum de remedijs paratu facilibus Latinum fecit: quem primum, ni fallor, publicauit Cratander Basileæ anno 1536. Edidit & Velitationem quandam in medicina.

Hugo. Vide Vgo.

Humain (aliàs Humay) author Arabs, Andromachi expositoris nomine citatur à Fr. Caballo, in libro de theriaca. Gerardus Cremonensis testatur hunc scriptorem aliquot opera Hippoc. & Galeni Comentarijs suis explicasse. Hic author alio nomine, Andrea Bellunensi teste, Ioannicius appellatur, cuius extat introductio in Artem paruam, chartis ferè tribus impressa. Idem ex Græca lingua in Arabicam transfulisse dicitur librum inter spurios Galeni de motibus manifestis & obscuris: quem postea Marcus Toletanus ex Arabico Latinum fecerit. Ioannicius quidam sine Humain nomen citatur à Io. Mesue, & filij eius ab eodẽ, & in Tacuinis Elluchasem medici: & in Iesu filij Hali libro de oculis: qui scribit Ioannicius decerpisse flores librorum, quos composuerunt illi qui erant tempore [C. Galeni.] Item ab Auicenna libro 2. Galeni librum (inquit Gentilis) de 46. plantis habemus, cum comento Humain. Mihi de hoc nondum constat. Vide supra in fine primi Catalogi, ad finem de libris spurijs. Ioannicius monachum authorem esse uulgatæ introductionis in medicinam, Otho Brunfelsius tradit.

Iacobus Forliuensis medicus doctissimus suo seculo circa annum Domini, 1430. edidit Comentarios in Aphorismos Hippocratis: item in tres libros Artis paruæ Galeni, cum quæstionibus in eosdem, numero 91. Octauianus Scotus Venetijs excudit.

Iacobus Hollerius Gallus, medicus longè doctissimus, Lutetiæ librum de remedijs paratu facilibus enarrauit publice: ex cuius prælectionibus à mendis quàm plurimis repurgata Io. Guinterij translatio, & adnotatiunculis illustrata, impressa est Parisijs anno 1543. in 16. apud Gazellum.

Iacobi Peletarij medici pereruditi, de conciliatione locorum Galeni sectiones duæ, impressæ Parisijs ab Andrea Vuchelo, anno 1560. in 4. chartis 6.

Iacobus Syluius Ambianus, natione Gallus, uir ut doctrina in omni literarum genere, Græcè Latineq; excellens, ita iudicio & eloquẽtia summus, primus nostra memoria Hippocratis & Galeni libros Lutetiæ syncerè interpretatus est: primus certam methodum docendi & discendi medicinam tradidit: ex eiusq; schola, tãquam equo Traiano, innumeri subinde multis deinceps annis doctissimi medici prodierunt. Dum uiueret (obiit autem suum diem, ut audio, circa annum Domini 1554.) nullum finem laboribus imposuit, (uerbis uxor familiaris illius, qui in Anatomica eius iuxta Hipp. & Galenũ, quæ à morte eius statim edita sunt, nondũ plane perfectæ, præfæ,) aut se respexit unquã, dum ad rem literariã aliquid conferret, & suo nitore medicinam restitueret, Hippoc. & Galenum à calumnijs uindicaret. Sed tanquã huic uni rei natus, semper legendo eua dens doctior, multa semper literis committebat: quæ si limata & perfectæ essent, medicina, quæ eo cœpit à barbarie uindicari, eodem auctore suum splendorem obtineret. Hæc ille. Quamquam autem ex eius libris, omnes ferè aliquo modo Galeni scripta & sententijs illustrant: eos tamen solum in præsentia enumerabo, qui magis, uelutiq; ex professo ad Galenum faciunt. Solebat Lutetiæ intra duos uel tres annos, uniuersum rei medicæ cursum, ut loquuntur, publicis prælectionibus explicare, delectis ad hoc ipsum aliquot Galeni libris, in quos ferè omnes, scholia quædam & marginales annotationes ab eo edita sunt, singulis nempe libris, seorsim ferè editis, adiecta per margines: ut sunt, Commentarius in Hippocratis librum de nat. humana. De temperamentis libri tres, & de inæquali intemperie unus. In eosdem quatuor Isagogen addidit. De naturalibus facultatibus libri tres, in quas & Epitomen dedit tabulis expressam. Introductio in pulsus. De pulsuum usu. De motu musculorum libri 2. De usu partium libri 17. quibus & Isagogen adiecit.

& eosdem

CATALOGVS SECVNDVS, SIVE

& eosdem magna cura ad Græcum exemplar recognouit. De alimentorū facultatibus libri tres. De attenuante uictus ratione libellus. Hi quidē sunt libri, quos scholijs illustrauit. Scripsit præterea Methodum sex librorum Galeni, de differentijs & causis morborum & symptomatum, in tabulas sex ordine suo coniunctam paulò fusius. chartæ sunt sex. Ordinem eiusq; rationem in legendis Hippocratis, ac Galeni libris. Commentarium in duos libros Galeni de differentijs febrium. Item Commentarium proprium de febribus, (hoc est, febrium essentia, differentijs, causis, symptomatis & curatione, tum in genere, tum particulatim,) qui Parisijs excusus est anno 1554. in paruo folio apud Petrum Drouart, chartis 23. Excerptimus autem (inquit in præfatione) Commentarium hunc præcipuè ex Hippocratis diæta acutorum, aphorismis, prognosticis, prorrheticis: etiã si hæc ubiq; Hippocratica non sunt: uti nec Epidemia. Nam horū primus & tertius maximè Hippocratis sunt, &c. Ex his tamē, & scriptis à Galeno in eos Commentarijs, quæ hanc ad rem pertinere magis uidebantur, transcripsimus. Addidimus uerò febrilis naturæ partem maximam, ex Galeni libris duobus de differentijs febrium. In quibus etiam causas, & signa, & interdum curationem attingit. Plenius autem hæc præstat libro priore ad Glauconem, & libro 2. Criseon, & libris Methodi 8. 9. 10. 11. 12. Non pauca etiam eodem pertinentia ex Galeni libris de temporibus morborum uniuersalibus, & particularibus, de typo, de causis procatarteticis. Excusus est etiam Commentarius eius de signis omnibus medicis, hoc est, salubribus, insalubribus & neutris, in tabulas coniectus, ex Hippocratis & Galeni præcipuè libris, chartis 27. qui aliqua ex parte ad explicationem Artis medicinalis Galeni spectat. Item Methodus medicamentorum componendi ex simplicibus iudicio summo delectis, & arte certa paratis, quatuor libris distributa, ex Dioscoride, Galeno & alijs, medicis & pharmacopolis necessaria. Et de medicamentorum simplicium delectu, preparationibus, ac mitionis modo libri tres, in quibus multa explicat à Mesuæo post Dioscoridem & Galenum obseruata, quod ad delectum simul & preparationem, & composita (quæ libro 3. recenset) usitata hodiè pharmaca. Quin & ipsi Io. Mesuæi de re medica libri tres, (hoc est canones purgationum, simplicium purgantium descriptiones, & antidotarium, ut uocant,) ab ipso Latinitate donati, & annotationum correllarijs illustrati sunt. Morborum interiorum propè omnium curatio certa methodo comprehensa, ex Galeno præcipuè & M. Gatinaria. Vesani cuiusdam in Hippocratis Galeniq; rem anatomicam calumniarum depulsio. Qui in Isagogen anatomicam Jac. Syluij, à morte eius editam præfatur typographus Parisiensis, aut eius nomine uir doctus quidam, promittit etiam Cōmentarios eius in libros de usu partium, & in libros de facultatibus medicamentorū simplicium, breui edendos: quorum tamen hæctenus nihil publicatum esse puto.

Ianus Antoniacus. Vide statim Ianus Antoniacus.

Ianus Antoniacus (uel potius Autoniacus, per n. elementum xiiij. Ammianus hoc oppidum, quod uulgò Andernacum dicitur, Autennacum uocat,) idem qui Io. Andernacus. Vide inferius in Io. Guinterio.

Ianus Cornarius Zuiccauiensis Germanus medicus physicus, uir doctissimus, & de utraq; lingua, Græca inquã & Latina, & uniuersa re medica optimè meritis, unus omnium (quod sciam) plurima è Græcis in diuerso scriptorum genere Latina fecit: sed cæteris omissis, ea solum quæ in Galeno præstitit, referamus. Obijt ante paucos annos: (nam translatum ab eo Platonem & Eclogis illustratum, à morte eius Achates filius, medicus etiam ipse excellens, edidit hoc anno 1561. Basileæ ex officina Frobeniana:) & paulò post eum, ut audio, etiam Andreas Lacuna Hispanus, qui certè siue ambitione, ut conijcio, siue aliam ob causam, iniquior in Cornarium fuit. In Galeni nostri libris tum plurimis uertendis, tum recognoscendis quos alij transtulerant, nemo omnium Cornario facile præferetur. nam plurimos ab eo uno translatos esse, ex sequenti enumeratione apparebit: Recognouit autem non unum, uel paucos ab alijs translatorū, sed omnes omnino aliorum translationes editionis Frobenianæ, quæ inuulgata est Basileæ anno 1549. collatos ad Græcum codicem suum, quem sibi familiarem & plerisque in locis, diuersis lectionibus illustratum habuit. in nonnullis quidem tantum se laborasse scribit, ut facilius ei de nouo interpretari fuisset. Adde quod in libros de compositione medicamentorum secundum locos, Commētarium adiecit, quo copiosius eruditiusq; & magis uariè lectionis in utraque lingua, nihil dum inueni, in numero quidem Commētariorum in Galeni libros editorum. Nunc qui libri Galenici ab eo conuersi sint, ipsius uerbis, ex præfatione in proximè dictam Galeni operum editionem, recitabo: Primùm omnium (inquit) decem illos libros de compositione medicamentorum secundum locos, olim ex mea uersione per se editos, & Cōmentarijs meis medicis illustratos, in hanc editionem reposui: & illam mihi quidem adscriptam, sed à quodā (Nicolaum Macchellum notat, qui hanc Cornarij translationē, ad ueterum Græcorum codicū fidem se castigasse professus est) non satis ad hanc rem iudicandā præstante, castigando deprauatam, & in priore totius Galeni editione excusam reieci. Deinde libros illos, ob argumenti uicinitatē olim à me coniunctim editos, nimirum de ueteri dissectione unum de foetuū formatione unum, de semine duos, ex mea trāslatione inserui. Librum item de utilitate respirationis, cum altero de respirationis causis, & tribus illis
de respi-